

Praksisnære faktorer for brobygning

fra Servicelovens §82-indsatser til civilsamfundet

PEER PARTNERSKABET

2023

Praksisnære faktorer for brobygning fra servicelovens §82-indsatser til civilsamfundet

© Peer-Partnerskabet, 2023

Rapporten er udarbejdet af Peer-Partnerskabet

Rapporten må frit gengives med tydelig kildeangivelse

Rapportansvarlig: Simon Skov-Amundsen

Ved spørgsmål vedrørende rapporten kontakt rapportansvarlig: S.skovamundsen@gmail.com

Ved spørgsmål vedrørende Peer-Partnerskabet kontakt Peer-Partnerskabet: Peer@detsocialenetvaerk.dk

Læs mere på www.peerpartnerskabet.dk

Baggrund

Motivationen bag rapporten er at kortlægge, hvad der lykkes, og hvad der er vanskeligt i brobygning mellem kommune og civilsamfund for at understøtte kommunernes fremtidige brobyggende arbejde, så flere mennesker med psykiske vanskeligheder kan blive en del af et fællesskab i civilsamfundet.

Rapporten er udarbejdet på baggrund af praksiserfaringer fra projekt *Håb og Selvbestemmelse i Hverdagslivet* af lokalkoordinatoren i kommunerne København, Rødovre og Gladsaxe.

Projekt *Håb og Selvbestemmelse i Hverdagslivet* var et treårigt forskningsprojekt fra 2019-2022 finansieret af Velux Fonden med 11 millioner kr. Projektet metodeudviklede og dokumenterede effekten af en civilsamfunds-baseret tidlig forebyggende peer-indsats kaldet *Vejen til Hverdagslivet* for mennesker med psykisk sårbarhed. Et centralt element i projektet var at styrke §82-indsatsernes brobyggende arbejde mellem kommune og civilsamfund.

Forskningsprojektet blev gennemført i samarbejde med kommunerne København, Helsingør, Fredericia, Rødovre og Gladsaxe inden for servicelovens §82d.

Projektet blev drevet af Peer-Partnerskabet, der er stiftet af SIND og Det Sociale Netværk.

Indhold

Resumé.....	5
Kapitel 1: Introduktion.....	7
Kapitel 2: Metodisk tilgang.....	8
Kapitel 3: Analysens opbygning.....	10
Kapitel 4: Brobygning er vigtigt – men lykkes ofte ikke.....	10
Kapitel 5: Borgernes ønske om deltagelse i civilsamfundet.....	13
Kapitel 6: Barrierer for borgernes deltagelse i civilsamfundet.....	15
Kapitel 7: §82 og civilsamfundets samarbejde om brobygning.....	19
Kapitel 8: §82-medarbejdernes brobyggende arbejde	20
Kapitel 9: Civilsamfundets brobyggende arbejde	26
Kapitel 10: Vigtige forudsætninger for brobygning	30
Kapitel 11: Konklusion og perspektivering	35
Model: Faktorer for brobygning	40
Tak til	41
Litteraturliste.....	42

Det er altafgørende at få inkluderet og støttet borgerne i at komme frem i samfundet på lige fod med alle os andre.

Vi har en ekspertise i §82 i at hjælpe med personlige ting, men vi skal begynde at arbejde på at give borgerne adgang til fællesskaber.

Borgerne drømmer om et selvstændigt liv uden kommunal støtte. Men der bliver sjældent spurgt eller troet på, at de KAN leve selvstændigt.

Vi har brug for en fælles forståelse af, at §82 og civilsamfundet har brug for hinanden. Det er ikke farligt at bygge bro.

Resumé

Denne rapport undersøger brobygning mellem kommune og civilsamfund med udgangspunkt i kommunernes §82-indsatser.

Dertil beskæftiger rapporten sig med, hvilke væsentlige forhold der fremmer og hæmmer, at brobygning mellem §82 og civilsamfundet lykkes i praksis.

Rapportens indhold bygger på spørgeskemabesvarelser fra 92 medarbejdere i kommunale §82-indsatser fra hele landet samt 7 erfaringseksperter, 35 ansatte og 30 frivillige fra en række civilsamfundstilbud, der laver tilbud til mennesker med psykisk sårbarhed.

Rapporten finder, at både §82-medarbejderne og civilsamfundets ansatte og frivillige anser det for væsentligt at lykkes med brobygning til civilsamfundet. Dog oplever under halvdelen af de adspurgte i både §82 og civilsamfundet, at de lykkes med at understøtte borgerne i at blive en del af fællesskaber i civilsamfundet.

For borgerne er det bl.a. vanskeligt at blive en del af civilsamfundet, selvom de savner fællesskaber, fordi det er uoverskueligt, svært at deltage socialt og vanskeligt at tage skridtet til deltagelse alene. Erfaringseksperterne angiver hertil, at det var vigtigt for at de kunne tage skridtet til deltagelse i civilsamfundets fællesskaber, at civilsamfundstilbuddet matchede deres interesser, at de havde talt med en fra tilbuddet på forhånd samt at de fik følgeskab til tilbuddet, så de ikke skulle tage skridtet til deltagelse alene.

For at støtte borgernes deltagelse i civilsamfundet, præsenterer §82-medarbejderne borgerne for civilsamfundets muligheder og afhjælper deres bekymringer omkring civilsamfundet, hvilket de

Ordforklaringer

Servicelovens §82a-c (herfra kaldet §82) giver kommunerne mulighed for at bevilge forebyggende støtte til voksne med nedsat psykisk eller fysisk funktionsevne eller sociale problemer.

Brobygning er vejen fra modtager af støtte i det offentlige til deltager i tilbud i civilsamfundet.

Følgeskab er overgangen fra offentlige indsatser til deltagelse i civilsamfundet, hvor borgerne følges til tilbuddet af f.eks. medarbejdere fra offentlige indsatser eller frivillige fra civilsamfundet, og støttes i at blive en del af tilbuddet.

Civilsamfundet er foreninger og organisationer baseret hovedsageligt på frivillige. Der skelnes ikke mellem små foreninger og store organisationer.

Erfaringseksperter er mennesker med levede erfaringer med psykisk sårbarhed, der deltager i et tilbud i civilsamfundet og har erfaring med at modtage støtte fra det offentlige.

generelt oplever at lykkes med. De adspurgte i civilsamfundet beskriver hertil, at de i deres civilsamfundstilbud lykkes med at inkludere nye borgere i deres tilbud ved at skabe inkluderende rammer, som er lette for borgerne at træde ind i.

Til gengæld oplever både de kommunale §82-indsatser og civilsamfundet, at det er vanskeligt at støtte borgerne i overgangen fra §82 til civilsamfundet, dvs. praktisk støtte borgerne i at bevæge sig fra at være modtager af støtte i indsatserne til deltager i civilsamfundets fællesskaber.

Mange i §82 og civilsamfundet lykkes ikke med at kende hinanden på tværs af tilbud og indsatser, hvilket gør det vanskeligt at samarbejde om brobygning. De lykkes heller ikke med at lave det følgeskab med borgerne fra §82 til civilsamfundet, der er vigtig for at gøre borgernes vej ind i nye fællesskaber lettere og som borgerne angiver, de har brug for, for at kunne tage skridtet til deltagelse i civilsamfundet. Når mange i §82 og civilsamfundet har svært ved at skabe overgangen fra kommune til civilsamfund, bliver borgerne selv ansvarlige for at opsøge mulighederne i civilsamfundet. Borgerne kan derfor få mod og håb på at blive en del af nye fællesskaber, men aldrig i praksis lykkes med at taget skridtet og opsøge civilsamfundets inkluderende fællesskaber. I så fald risikeres det, at §82-medarbejdernes arbejde med at afhjælpe borgernes bekymringer om civilsamfundet og civilsamfundets opbygning af rummelige fællesskaber går tabt.

Medarbejderne i §82 og civilsamfundet angiver hertil en række væsentlige forudsætninger, der skal være til stede for, at de kan lykkes med brobygning, herunder §82-medarbejdernes adgang til tilbudsmateriale fra civilsamfundet og ledelsesmæssig prioritering af brobygning. Derudover anser §82-medarbejderne civilsamfundets modtagelse af nye deltagere i deres tilbud som en vigtig forudsætning for, at §82 kan lykkes, mens civilsamfundet efterspørger kommunale tovholdere, der har ansvaret for brobygning og kan støtte borgerne i overgangen mellem §82 og civilsamfundet, samt varetage de offentlig-civile samarbejder.

Samlet peger rapporten på, at der er behov for at styrke den tværsektorielle overgang fra §82 til civilsamfundet og prioritere nye brobygningsopgaver, herunder især følgeskab til civilsamfundet.

Kapitel 1: Introduktion

Formålet med rapporten er at afdække, hvordan de kommunale §82a-c lykkes med at brobygge mennesker med psykisk sårbarhed fra §82 til civilsamfundet i samarbejde med civilsamfundet. Det er undersøgt med spørgeskemabesvarelser fra 92 §82-medarbejdere, 7 erfaringseksperter, 30 frivillige og 35 ansatte i civilsamfundet.

Baggrunden er en generel stigning i mental mistrivsel i Danmark, hvilket bl.a. ses ved, at der fra 2010-2016 har været en stigning på ca. 80% i kommunernes udgifter til især borgere med lettere problematikkerⁱ. Det har krævet bud på nye løsninger, og i 2018 blev servicelovens voksenbestemmelser revideret med bestemmelserne 82a-d.

§82a-c gav kommunerne mulighed for at tilbyde tidsbegrænset, forebyggende, lavtærskel-tilbud til mennesker med lettere funktionsnedsættelser eller sociale problemerⁱⁱ. Støtten er samtidig fleksibel, så den i højere grad kan tilpasses den enkelte borgers behov frem for standardiserede løsninger.

Modsat mange andre ydelser under serviceloven er §82-støtte tidsbegrænset, hvilket rummer et incitament til at understøtte deltagelse og samarbejde med andre aktører for at sikre, at indsatsens effekt fastholdes. §82d giver derfor hjemmel til at tilbyde støtten i samarbejde med civilsamfundet, da der efterhånden er en veldokumenteret sammenhæng mellem mental trivsel og deltagelse i fællesskaber og derfor en voksende interesse for partnerskaber med civilsamfundet^{iii, iv, v, vi, vii}.

§82 skal derfor bl.a. bygge bro til fællesskaber i samarbejde med civilsamfundet, som kan bestå udover de tidsbegrænsede indsatser i §82 og forebygge behovet for fremtidig kommunal støtte^{viii}.

Rapporten vil derfor kortlægge, hvad der lykkes, og hvad der fortsat er vanskeligt i §82-indsatsernes samarbejde med civilsamfundet om brobygning ud fra følgende spørgsmål:

Hvad oplever §82-medarbejdere, erfaringseksperter, ansatte og frivillige i civilsamfundet fremmer og udfordrer brobygning mellem §82 og civilsamfundet, og hvad er vigtige rammer for at brobygning kan lykkes i praksis?

Kapitel 2: Metodisk tilgang

Følgende kapitel beskriver de centrale metodiske overvejelser bag udarbejdelsen af rapporten. Rapporten bygger på to spørgeskemaundersøgelser rettet mod hhv. medarbejdere i §82 og ansatte, frivillige og erfaringseksperter i civilsamfundsorganisationer, der har tilbud til mennesker med psykisk sårbarhed.

Generelle spørgeskemaovervejelser

De to spørgeskemaer blev udviklet på baggrund af forskningslitteratur om brobygning, praksiserfaringer med brobygning og i dialog med ledere og medarbejdere i §82, samt frivillige, erfaringseksperter og ansatte i civilsamfundet.

Spørgeskemaerne blev distribueret online og anonymt og besvarelserne er medtaget i undersøgelsen, hvis minimum første spørgsmål var besvaret.

I analysen beskrives besvarelserne deskriptivt og kontekstualiseres med citater angivet i spørgeskemaerne.

Når respondenterne i de to spørgeskemaer angiver et spørgsmål som 'ikke relevant' i relation til hvorvidt de lykkes med en brobygningsopgave, er besvarelserne blevet filtreret fra for at give et mere sammenhængende billede af fordelingen blandt de respondenter, som finder spørgsmålet relevant. Procentdelen, som ikke finder spørgsmålet relevant, er angivet i teksten.

Rapportens analyse af spørgeskemaerne er kvalificeret på baggrund af uddybende samtaler med fire §82-medarbejdere og en leder, to ansatte og to frivillige i civilsamfundet og en erfaringsekspert. Der er også afholdt en vidensworkshop om brobygning med otte medarbejdere og to ledere fra socialområdet, en ansat og tre frivillige fra civilsamfundet og fire erfaringseksperter, som skulle kontekstualisere og kvalificere fundene i spørgeskemaundersøgelserne.

Spørgeskemaet til medarbejdere i §82

Respondenter	Delvise besvarelser	Færdiggjorte besvarelser
92	22	70

Spørgeskemaet blev distribueret landsdækkende til medarbejdere i §82a-c i samarbejde med §82-netværket, hvor et link til undersøgelsen blev delt. Spørgeskemaet blev kvalificeret i samarbejde med en leder for §82, en §82-medarbejder og en repræsentant fra §82-netværket.

Spørgeskemaet til civilsamfundsorganisationerne

Respondenter	Delvise besvarelser	Færdiggjorte besvarelser
69	36	33
Fordeling af respondenter		
Frivillige	Erfaringseksperter	Ansatte
30	7	35

Spørgeskemaet til frivillige, ansatte og erfaringseksperter fra civilsamfundet blev distribueret landsdækkende via frivillige samarbejdspartnere og på Facebook-sider for mennesker med psykisk sårbarhed, hvor et link til undersøgelsen blev delt. Det har været muligt at angive flere roller i spørgeskemaet, f.eks. både frivillig og erfaringsekspert.

En erfaringsekspert er en deltager i et tilbud i civilsamfundet, der har levede erfaringer med psykisk sårbarhed og har fået støtte fra det offentlige. Spørgeskemaet blev kvalificeret i samarbejde med to ansatte i en brugerorganisation og en frivillig peer.

Alle civilsamfundsorganisationerne har som fællesnævner, at de laver tilbud til mennesker med psykisk sårbarhed. Der skelnes ikke mellem, hvordan frivillige og ansatte har besvaret spørgeskemaet, da der generelt ikke er fundet markante forskelle i besvarelserne. De steder, hvor de ansatte og frivillige svarer forskelligt, er det angivet i rapporten.

Spørgeskemaet har ikke taget specifikt udgangspunkt i civilsamfundsorganisationer, der samarbejder med §82 af pragmatiske årsager, da det sjældent er betydningsfuldt for civile organisationer, hvilken paragraf de samarbejder med.

Kapitel 3: Analysens opbygning

I dette kapitel præsenteres en læsevejledning for rapportens analyse med en kort gennemgang af indholdet i hvert kapitel.

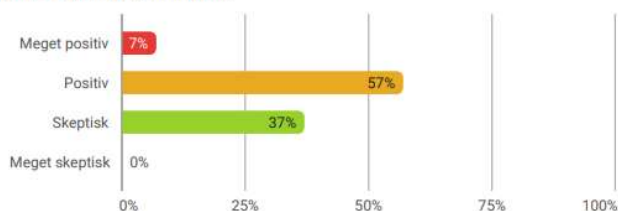
Kapitel 4 vil som rapportens første analytiske afsnit undersøge, hvorvidt brobygning opleves som vigtigt af borgere, §82-medarbejdere og civilsamfundets ansatte og frivillige og om oplevelsen er, at brobygning fra §82 til civilsamfundet lykkes. **Kapitel 5** vil belyse årsagen til, at borgerne ønsker at deltage i civilsamfundet, mens **kapitel 6** vil beskrive, hvad der er vanskeligt for borgerne ved at tage skridtet til deltagelse i civilsamfundet. **Kapitel 7** vil belyse, i hvilket omfang §82 og civilsamfundet samarbejder med hinanden om brobygning. **Kapitel 8** vil undersøge, hvordan §82-medarbejderne lykkes med at understøtte borgernes deltagelse i civilsamfundet, og hvad der fortsat er vanskeligt for §82 ift. brobygning, mens **kapitel 9** vil undersøge det samme med udgangspunkt i civilsamfundet. **Kapitel 10** vil kaste lys på de forudsætninger, som §82 og civilsamfundet mener, skal være til stede for, at de kan lykkes med brobygning, mens **kapitel 11** vil sammenfatte rapportens undersøgelse.

Kapitel 4: Brobygning er vigtigt – men lykkes ofte ikke

I dette kapitel undersøges betydningen af brobygning mellem §82 og civilsamfundet for hhv. borgerne, §82-medarbejderne og civilsamfundet, dvs. om brobygning anses som en vigtig opgave at prioritere i praksis. Derudover belyser kapitlet, hvorvidt §82-medarbejderne og de frivillige og ansatte i civilsamfundet oplever, at brobygning mellem §82 og civilsamfundet lykkes. Kapitlet baserer sig på besvarelser fra **§82-medarbejdere** og **frivillige og ansatte i civilsamfundet**.

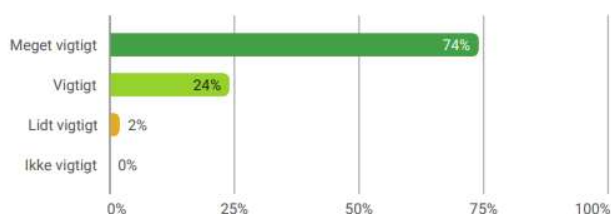
To ud af tre af de adspurgte §82-medarbejdere oplever (64%), at borgerne ønsker at deltage i civilsamfundet og reagerer positivt når de taler med medarbejderne om civilsamfundet.

Når du præsenterer muligheden for at deltage i et tilbud i civilsamfundet, hvilken reaktion møder du så typisk fra borgeren?

Næsten alle §82-medarbejdere angiver hertil, at det er vigtigt at §82 brobygger til civilsamfundet (98%). Brobygning er dermed et betydningsfuldt fokus for medarbejderne i §82.

Hvor vigtigt synes du, det er, at §82a-c samarbejder med og brobygger til civilsamfundet?

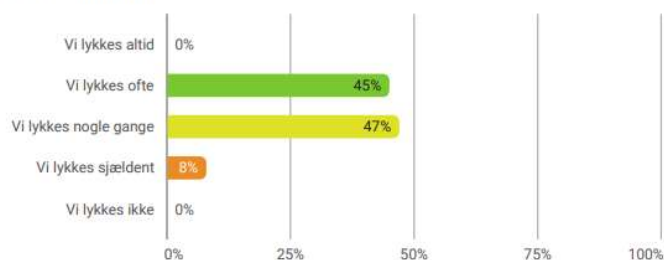
En medarbejder har sat ord på betydningen af brobygning til civilsamfundet i §82:

”Det er vigtigt at vi lykkes med at bygge bro til civilsamfundet, da livet altså leves UDE af kommunen. I §82 skal vi kun være kortvarige gæster i borgernes liv.”

Medarbejder i §82

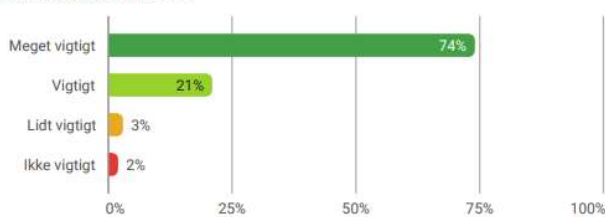
Selvom §82-medarbejderne finder brobygning til civilsamfundet vigtigt oplever under halvdelen ofte at lykkes med brobygning (45%), mens den anden halvdel oplever at lykkes nogle gange (47%). Dog oplever ingen §82-medarbejdere, at brobygning til civilsamfundet *aldrig* lykkes, men heller ingen oplever at det *altid* lykkes.

Hvordan vurderer du, at du og dine kollegaer lykkes med at samarbejde med og brobygge til civilsamfundet?

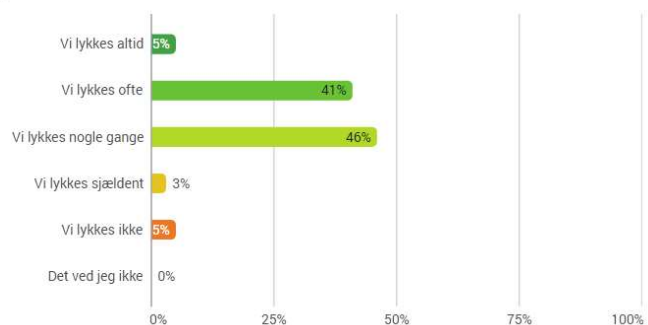
Blandt de adspurgte frivillige og ansatte i civilsamfundet tegner der sig et lignende billede. Her angives det ligeledes af næsten alle, at samarbejdet med det offentlige om brobygning er vigtigt (95%).

Hvor vigtigt synes du, det er, at dit tilbud prioriterer at samarbejde med tilbud i det offentlige om brobygning til dit tilbud?

Ligesom med §82-medarbejderne, oplever under halvdelen (46%) af de adspurgte ansatte og frivillige i civilsamfundet, at de lykkes med brobygning til deres tilbud i samarbejdet med det offentlige, mens den anden halvdel (46%) kun oplever at lykkes nogle gange.

Hvordan vurderer du, at dit tilbud lykkes med at samarbejde med det offentlige om brobygning til dit tilbud?

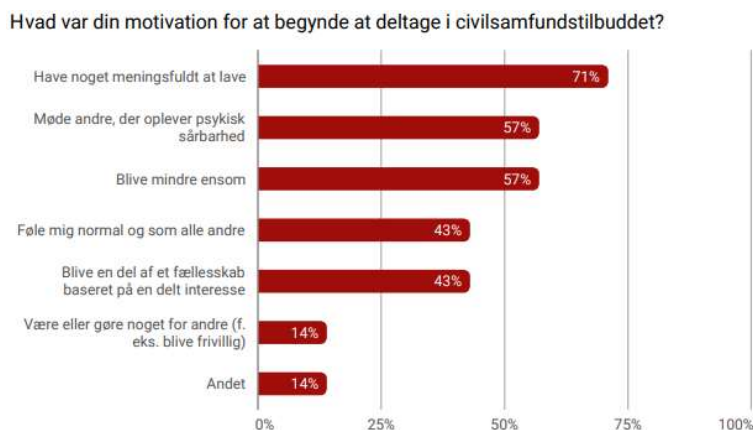
Det, der træder frem, er, at brobygning er på dagsordenen blandt medarbejderne i §82 og civilsamfundet, men også at det er vanskeligt at lykkes i praksis. Både §82, borgerne og

civilsamfundet finder det vigtigt, at brobygning til civilsamfundet finder sted, men mere end halvdelen af medarbejderne i §82 og civilsamfundets ansatte og frivillige oplever ofte ikke at lykkes i deres brobyggende arbejde.

Kapitel 5: Borgernes ønske om deltagelse i civilsamfundet

I dette kapitel undersøges, hvad borgerne håber på at få ud af at deltage i civilsamfundet, og dermed hvad der giver dem lyst til at tage skridtet til deltagelse. Kapitlet er baseret på besvarelser fra **erfaringseksperter, §82-medarbejdere og frivillige og ansatte i civilsamfundet**.

Hovedparten af de adspurgte erfaringseksperter angiver, at det, der endte med at være afgørende for, at de tog skridtet til deltagelse i civilsamfundet, var, at de savnede noget meningsfuldt at lave i hverdagen (71%). Derudover angav mange af erfaringseksperterne, at de havde et ønske om at mødes med andre, der har levede erfaringer med psykisk sårbarhed (57%), og at de følte sig ensomme (57%).

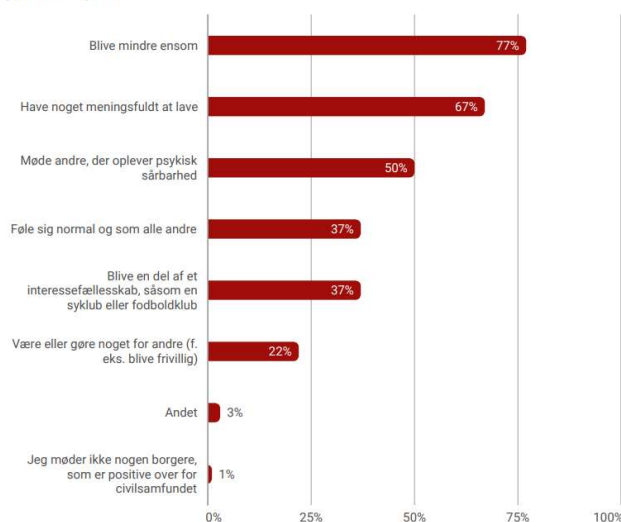
En erfaringsekspert uddyber her baggrunden for sin deltagelse i civilsamfundet:

”Jeg savnede fællesskab og havde brug for at udvide min horisont. Det var rart at få sparring og se mine udfordringer fra forskellige vinkler. Jeg er taknemmelig over alle de tilbud, der findes hvor man kan være sammen med andre. De frivillige ildsjæle yder en KÆMPE indsats!”

Erfaringsekspert

Blandt de adspurgte medarbejdere i §82, er oplevelsen den samme som hos erfaringseksperterne. De oplever typisk, at borgerne føler sig ensomme (77%) og gerne vil fylde deres dag ud med meningsfulde aktiviteter (67%). Derudover oplever halvdelen af §82-medarbejderne også, at borgerne savner at mødes med andre, der har erfaring med psykisk sårbarhed (50%).

Hvis du møder en borger, som ønsker at deltage i civilsamfundet, hvad oplever du så typisk, der fylder?

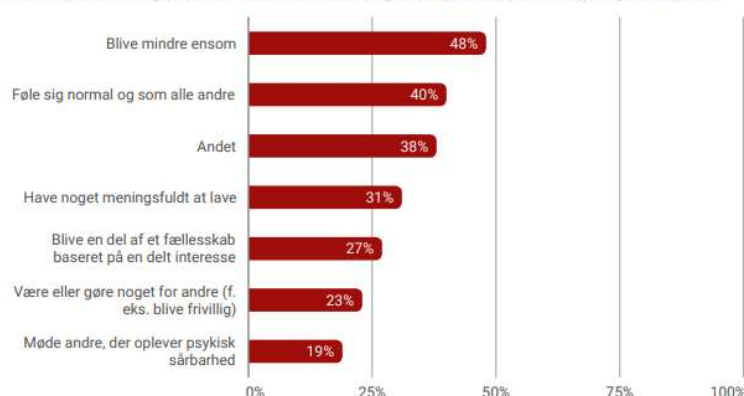
En medarbejder i §82 uddyber oplevelsen af borgernes behov for brobygning til civilsamfundet:

”Mine borgere oplever ofte ensomhed og noget at udfylde deres dag med. Mange af mine borgere savner at være en del af et fællesskab, men det er vigtigt, at der også tages hensyn til borgerens egne præmisser og behov i dette fællesskab.”

Medarbejder i §82

Hos de ansatte og frivillige i civilsamfundsorganisationerne tegner der sig et lignende billede, hvor det især er oplevelsen af, at borgerne føler sig ensomme (48%) og gerne vil være normale og som alle andre (40%), der fylder.

Hvad oplever du typisk er motivationen for nye borgere, som deltager i jeres tilbud?

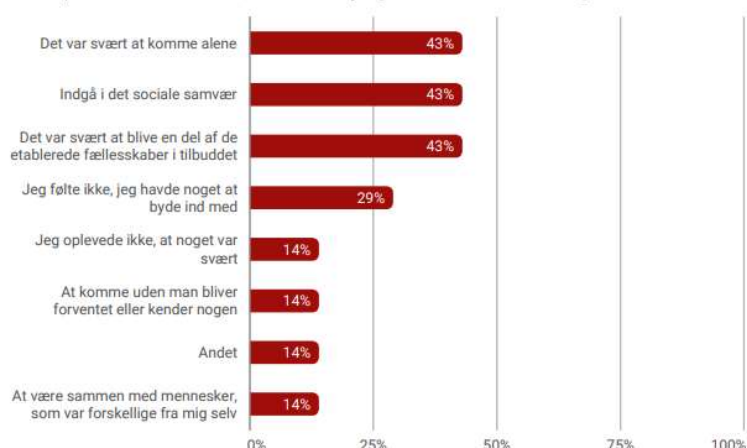
Det, der træder frem, er, at borgerne føler sig ensomme og derfor savner fællesskaber og meningsfyldt indhold i hverdagen, hvorfor civilsamfundet får betydning som skaber af fællesskaber i hverdagslivet. Samtidigt træder det frem, at civilsamfundet tilbyder et rum, hvor man kan mødes med ligesindede og opleve at føle sig 'normal' frem for 'psykisk sårbar'.

Kapitel 6: Barrierer for borgernes deltagelse i civilsamfundet

I dette kapitel undersøges det, hvad der kan gøre det vanskeligt for borgerne at tage skridtet til deltagelse i civilsamfundet. Kapitlet baserer sig på besvarelser fra **erfaringseksperter, frivillige og ansatte i civilsamfundet** og **§82-medarbejdere**.

De adspurgte erfaringseksperter angiver, at det især var vanskeligt for dem, at de skulle møde op alene i civilsamfundet (43%), at det var svært at blive en del af civilsamfundstilbuddenes etablerede fællesskaber (43%) og deltage socialt (43%), da de ønskede at begynde at deltage i fællesskaber i civilsamfundet.

Hvad oplevede du var svært, da du var ny og startede med at deltage i tilbuddet?

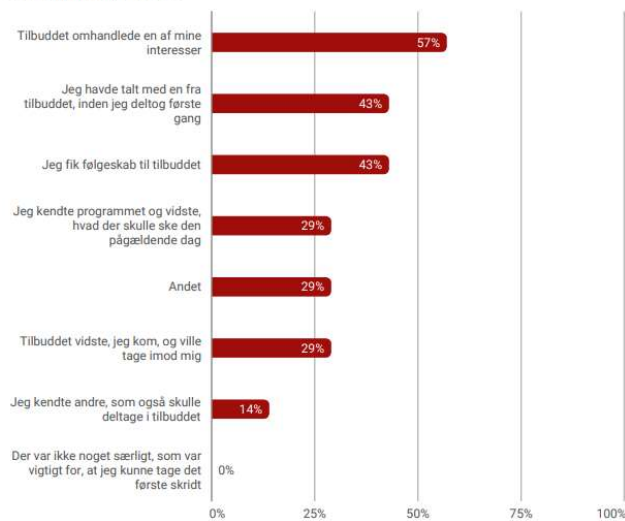
En erfaringsekspert uddyber og beskriver, at det for vedkommende især handlede om usikkerheden ved at stå alene med at gøre noget nyt:

”Det var svært at komme alene i tilbud i civilsamfundet og ikke vide, hvad der skulle foregå. Jeg vidste ikke, hvordan jeg skulle opføre mig eller forholde mig til det, der skete, undervejs. Jeg var heller ikke sikker på, om jeg ville blive bakket op hele vejen igennem eller blive fulgt venligt op på, hvis jeg syntes det var svært at komme.”

Erfaringsekspert

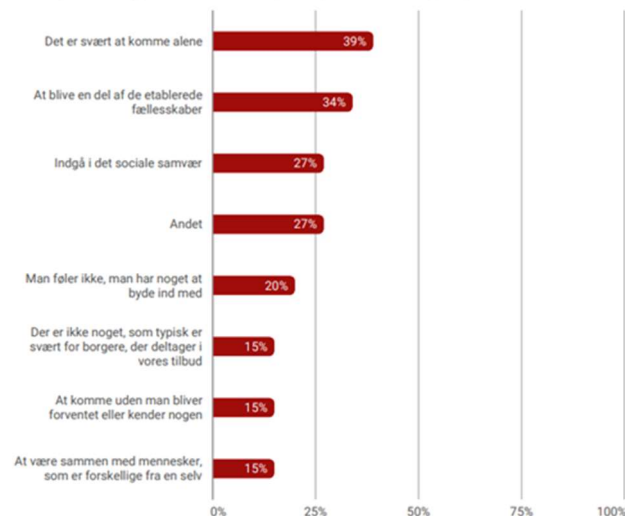
Erfaringseksperterne supplerer hertil, at det, der endte med at gøre udslaget for at de overkom barriererne og tog skridtet til deltagelse i civilsamfundet var at tilbuddet omhandlede en af deres interesser (57%), at de havde været i kontakt med en fra tilbuddet inden de kom (43%) og at de fik følgeskab til tilbuddet, så de ikke skulle gå vejen alene (43%).

Hvad var vigtigt for, at du kunne tage det første skridt til at deltage i civilsamfundstilbuddet?

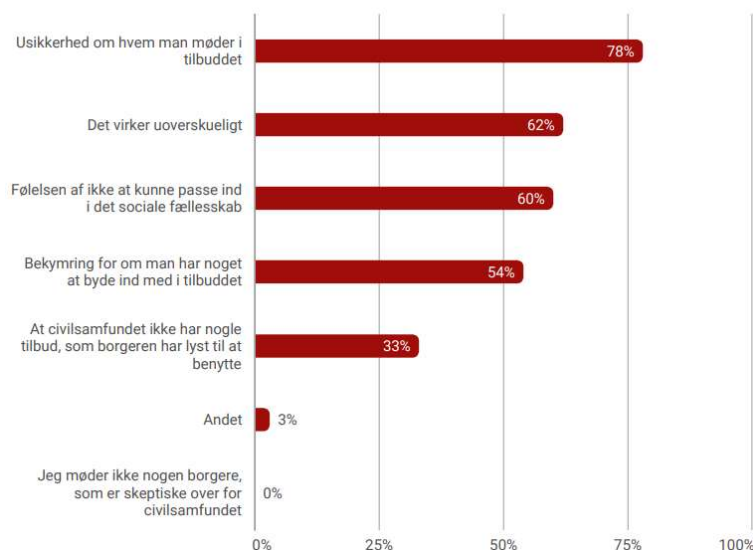
Blandt de ansatte og frivillige i civilsamfundet tegner der sig et lignende billede. Her er oplevelsen, at borgerne især har svært ved at komme til deres tilbud alene (39%), og derudover har svært ved at blive en del af civilsamfundets etablerede fællesskaber (34%).

Hvad oplever du typisk er svært for nye borgere, som deltager i jeres tilbud?

De adspurgte medarbejdere i §82 møder til gengæld typisk borgere i deres forløb, der har svært ved at deltage i civilsamfundet grundet usikkerhed om, hvem de andre der kommer i tilbuddet er (78%), og derudover oplever mange §82-medarbejdere, at borgerne finder det er uoverskueligt at deltage i tilbuddet (62%), at borgerne er i tvivl, om de vil passe ind (60%) og bekymrede for, om de har noget at byde på (54%).

Hvis du møder en borger, som oplever det er svært at tage skridtet til deltagelse i civilsamfundet, hvad oplever du så typisk, der fylder?

En medarbejder i §82 uddyber, og fortæller at borgerne ikke ønsker at blive set på som 'psykisk sårbare':

"Mine borgere er ofte bekymrede for, om de kan komme til at møde nogle, de kender. De vil ikke ses på som psykisk sårbare og gør sig mange tanker om, hvorvidt de andre i tilbuddet har det værre end dem, og at de derfor ikke vil optage en plads, eller de har det bedre end dem, og derfor ikke føler, der er plads til dem."

Medarbejder i §82

En anden medarbejder i §82 fortæller, at det også typisk handler om, at socialt samvær er blevet svært grundet lang tids isolation:

"Borgerne har ofte angst for det sociale. De har været isoleret længe og har svært ved at se sig selv i samspil med andre, da deres selvværd er voldsomt nedsat. Så føles det lettere slet ikke at prøve at blive en del af et nyt fællesskab."

Medarbejder i §82

Det, der træder frem, er, at borgerne har svært ved at tage skridtet til deltagelse i civilsamfundet, da det er vanskeligt at tage skridtet alene og blive en del af civilsamfundets fællesskaber. Derudover er borgerne usikre på, hvem de andre i tilbuddene er, om der er plads til dem og om de har noget at

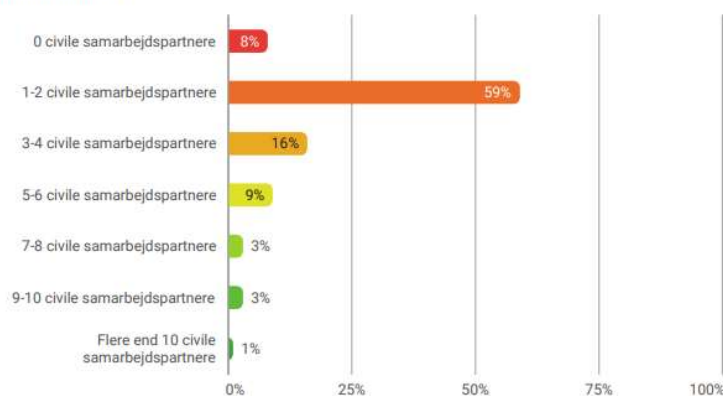
tilbyde fællesskabet. For at overkomme barriererne er det vigtigt at tilbuddet matcher borgerens interesser, og derudover at borgeren både har talt med en fra tilbuddet før borgeren skal deltage første gang og får følgeskab, så borgeren ikke skal møde op alene.

Kapitel 7: §82 og civilsamfundets samarbejde om brobygning

I dette kapitel undersøges det, i hvilket omfang de adspurgte §82-medarbejdere samarbejder med civilsamfundet om brobygning og omvendt for at forstå, hvor meget der samarbejdes tværsektorielt om at understøtte borgernes deltagelse i civilsamfundet. Kapitlet baserer sig på besvarelser fra **§82-medarbejdere** og **frivillige og ansatte i civilsamfundet**.

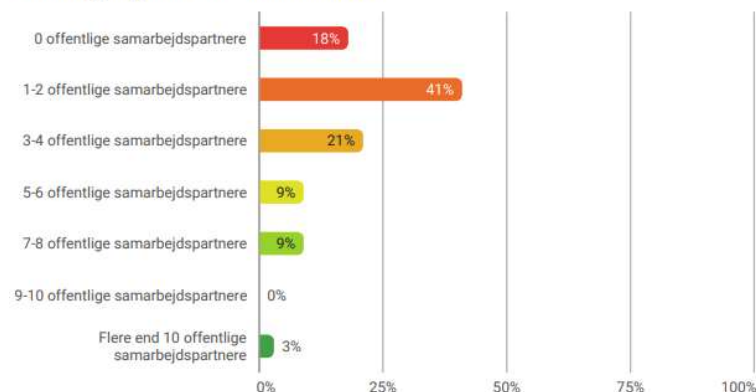
I spørgeskemaet til medarbejderne i §82 træder det frem, at §82-medarbejderne typisk (59%) samarbejder om brobygning med 1-2 civile samarbejdspartnere om måneden.

Hvor mange tilbud i civilsamfundet samarbejder du i gennemsnit med og brobygger til om måneden?

Blandt de adspurgte ansatte og frivillige i civilsamfundet samarbejder majoriteten (41%) månedligt med 1-2 offentlige samarbejdspartnere om brobygning mens hver femte (18%) ikke har nogen offentlige samarbejdspartnere.

Hvor mange tilbud i det offentlige samarbejder du i gennemsnit med om måneden om brobygning til dit civilsamfundstilbud?

De ansatte i civilsamfundet samarbejder typisk med lidt flere offentlige samarbejdspartnere om måneden end de frivillige.

Det, der træder frem, er, at hovedparten af §82-medarbejdere og civilsamfundets ansatte og frivillige samarbejder tværsektorielt med 1-2 samarbejdspartnere om brobygning månedligt. Der samarbejdes derfor i begrænset omfang om brobygning på tværs af §82 og civilsamfundet.

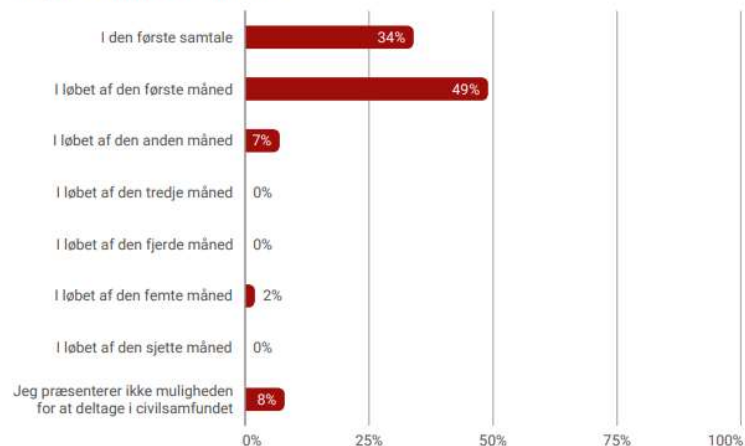
Kapitel 8: §82-medarbejdernes brobyggende arbejde

I dette kapitel undersøges §82-medarbejdernes brobyggende arbejde med at **fortælle borgerne om civilsamfundet, afhjælpe borgernes bekymringer om civilsamfundet, øge kendskabet til civilsamfundet og lave følgeskab til civilsamfundet**, som typisk beskrives som vigtige elementer i brobygning^{ix, x, xi}. Formålet er at forstå, hvor brobygning lykkes, og hvor det fortsat er svært for §82-medarbejderne. Kapitlet baserer sig på besvarelser fra §82-medarbejderne.

Medarbejderne introducerer civilsamfundet tidligt i borgernes forløb

I spørgeskemaet til §82-medarbejderne angiver halvdelen af medarbejderne (49%), at de begynder at fortælle borgerne om muligheden for at deltage i civilsamfundet i løbet af den første måned af borgerens forløb og hver tredje (34%) gør det allerede i første samtale med borgeren. Kun et fåtal af medarbejdere (8%) præsenterer slet ikke civilsamfundet for borgerne.

Hvor tidligt i dine forløb med borgere præsenterer du typisk muligheden for at deltage i et tilbud i civilsamfundet?

En medarbejder uddyber, at tidlig formidling af civilsamfundet er væsentligt, da §82 er tidsbegrænset og borgerne har brug for tid til at blive klar til at deltage i civilsamfundet:

”Det er vigtigt at muligheden for at deltage i civilsamfundet præsenteres så hurtigt som muligt, så borgerne har så meget tid som muligt til at lade inputtene bundfælde sig og føle sig klar til at deltage i civilsamfundet, inden indsatsen slutter.”

Medarbejder i §82

En af de medarbejdere, der ikke præsenterer mulighederne for deltagelse i civilsamfundet for borgerne, fortæller, at vedkommende sjældent oplever borgerne efterspørge det:

”Det er sjældent, vi kommer ind på, at de skal ud i civilsamfundet. Målgruppen er ofte stærkt belastet og har slet ikke tanker på, at de skal ud og præsenteres for foreninger. Jeg vurderer om civilsamfundet er relevant afhængigt af den enkelte borgers situation”

Medarbejder i §82

Det tyder dermed også på, at nogle medarbejdere kan agere gatekeepers, dvs. stå i vejen for borgernes deltagelse i civilsamfundet, ved at vurdere på borgerens vegne, om civilsamfundet er relevant eller ej. Flere medarbejdere i spørgeskemaet til §82, har f.eks. angivet at de præsenterer borgerne for civilsamfundet i første samtale i borgerens forløb, men uddybet, at de egentlig først præsenterer civilsamfundet, når medarbejderne skønner, at borgerne er 'klar' til at deltage i civilsamfundet:

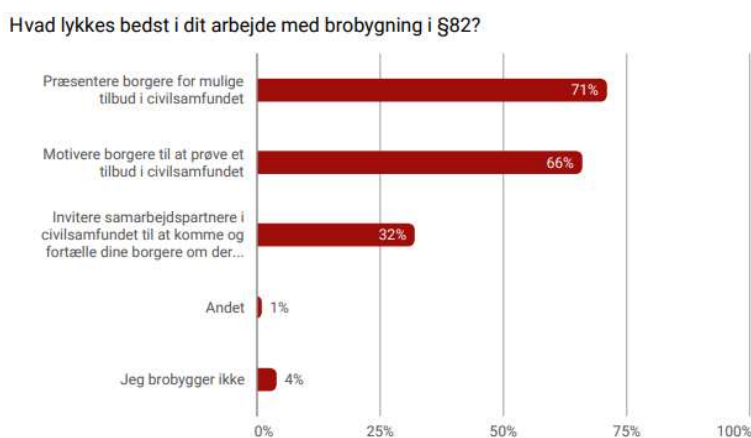
”Jeg præsenterer muligheden for at deltage i civilsamfundet afhængig af den enkelte borgers behov og situation. Jeg tager altid en vurdering af, om civilsamfundet er relevant for borgeren, og om borgeren også er klar til det.”

Medarbejder i §82

Det tyder derfor på, at medarbejderne kan komme til at agere gatekeepers for borgerne, men det er i denne undersøgelse ikke muligt at sige, i hvilket omfang det foregår, eller hvordan medarbejdernes vurdering af, hvem civilsamfundet er relevant for, i praksis finder sted.

Medarbejderne lykkes med at afhjælpe borgernes bekymringer om civilsamfundet

I spørgeskemaet til §82-medarbejdere lykkes medarbejderne typisk med at præsentere borgerne for civilsamfundets muligheder (71%) og give dem mod på at prøve at deltage i et tilbud i civilsamfundet (66%).

En medarbejder uddyber og beskriver betydningen af at fremme borgernes håb og tro på, at det er muligt at blive en del af et fællesskab, som afgørende for brobygning:

”Borgerens tro på, at det faktisk er muligt at blive en del af et nyt fællesskab, er altafgørende og en forudsætning for at få borgeren ud i samfundet igen. Tror borgeren på det, er det meget nemmere at se muligheder frem for begrænsninger. Så kan vi både arbejde med at følge til civilsamfundet og invitere til samarbejde.”

Medarbejder i §82

Mange medarbejdere kender ikke til civilsamfundets muligheder

Blandt de adspurgte medarbejdere i §82, oplever halvdelen (53%) at lykkes med at kende til civilsamfundets muligheder i form af f.eks. kontaktpersoner, åbningstider, deltagelsesmuligheder i tilbuddet osv. Over en tredjedel lykkes nogle gange (37%), mens kun få mislykkes (11%).

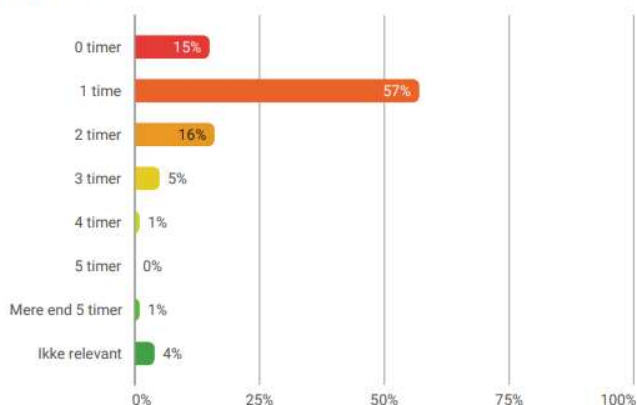
En medarbejder uddyber hvorfor kendskab til civilsamfundet er vigtigt for brobygning:

”Jeg vil gerne introducere civilsamfundet tidligt, men jeg har ikke altid overblik over mulighederne, og derfor ender jeg med at tilbyde velkendte kommunale indsatser, jeg selv er en del af”

Medarbejder i §82

For at øge eller vedligeholde deres kendskab til civilsamfundet bruger medarbejderne typisk 1 time ugentligt på at sætte sig ind i mulighederne i civilsamfundet.

Hvor mange timer bruger du om ugen på at øge eller vedligeholde dit kendskab til tilbud i civilsamfundet?

En medarbejder uddyber, at det er vanskeligt at finde tiden til at gøre det inden for rammerne af §82:

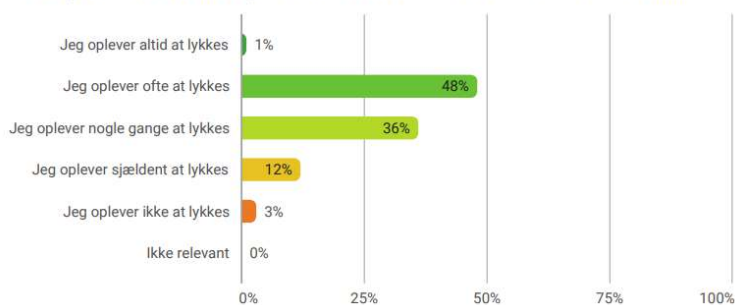
”Vi har alle sammen ansvaret for at være up-to-date med alle civilsamfundstilbud i vores kommune, hvilket er en kæmpe stor opgave, da mange foreninger m.m. løbende laver om i tilbud, projekter og aktiviteter”

Medarbejder i §82

Mange medarbejdere har svært ved at lykkes med følgeskab fra §82 til civilsamfundet

Blandt de adspurgte medarbejdere i §82, lykkes halvdelen (49%) med at lave følgeskab fra §82 til civilsamfundet, dvs. støtte borgeren i at komme frem til et tilbud samt i at blive inkluderet og en del af tilbuddet. En tredjedel (36%) lykkes nogle gange med det og nogle (15%) lykkes ikke. Samtidig angiver knap en ud af ti (9%), at følgeskab ikke er en relevant arbejdsopgave for dem.

I hvor høj grad oplever du at lykkes med at lave følgeskab til tilbud i civilsamfundet?

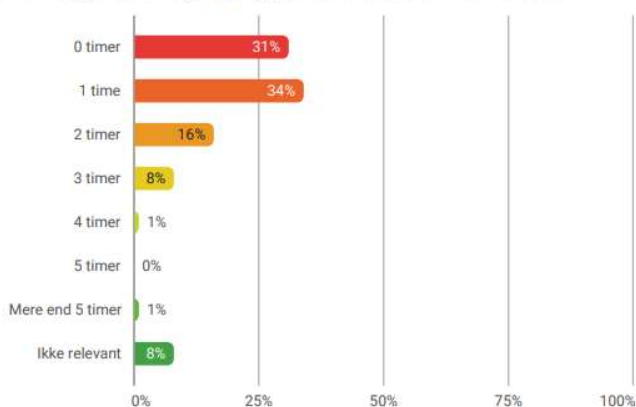
En medarbejder sætter ord på betydningen af følgeskab som en vigtig overgang for borgerne fra §82 til civilsamfundet:

”Borgerne er ofte ængstelige ved at skulle møde noget nyt alene i civilsamfundet, men det kan vi løse sammen, hvis vi går med borgerne til tilbuddet. Så er det lettere for dem at tage skridtet og blive en del af nye fællesskaber”

Medarbejder i §82

Hertil bruger medarbejderne typisk 0-1 time ugentligt på følgeskab fra §82 til civilsamfundet.

Hvor mange timer bruger du om ugen på følgeskab til tilbud i civilsamfundet?

Tidsforbruget uddybes af en medarbejder, der fortæller at følgeskab er svært at passe ind i vedkommendes arbejdstid inden for rammerne af §82:

”Tilbud i civilsamfundet ligger typisk uden for almindelig arbejdstid. Så hvis borgerne skal følges de første par gange i et forløb, så kræver det særskilt aftale med ledelsen og arbejde på tidspunkter, der er dyrere for min leder. Så det er ikke noget der er muligt særlig lang tid ad gangen.”

Medarbejder i §82

Det, der træder frem, er, at medarbejderne i §82 arbejder for at understøtte borgernes deltagelse i civilsamfundet ved at introducere dem tidligt for civilsamfundets muligheder, men potentielt også kan komme til at agere gatekeepers for borgernes vej til civilsamfundet. For at understøtte, at borgerne kan tage skridtet til deltagelse, arbejder medarbejderne for at afhjælpe borgernes

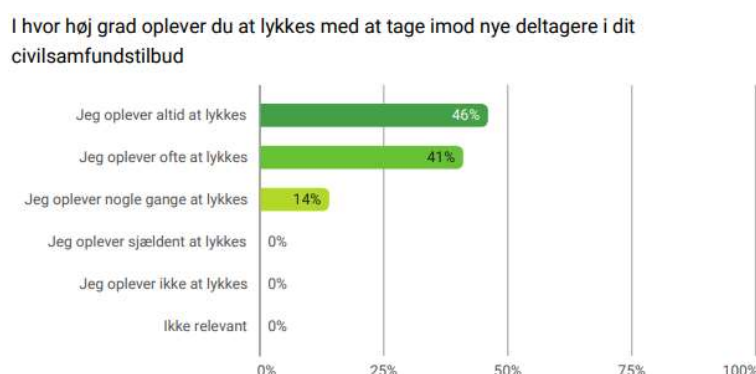
usikkerheder omkring civilsamfundet (jf. kapitel 5) og give dem håbet og troen på, at de godt kan deltage i nye fællesskaber, hvilket medarbejderne typisk oplever at lykkes med. Samtidig beskriver halvdelen af medarbejderne, at de mangler kendskab til mulighederne i civilsamfundet, hvilket i praksis gør det vanskeligt at formidle information om civilsamfundet til borgerne, der kan gøre det lettere at tage skridtet til deltagelse. Halvdelen af medarbejderne oplever samtidig, at det er svært at lave følgeskab til civilsamfundet med borgerne, hvor de følger borgerne til og støtter dem i at blive en del af tilbuddene. Medarbejderne lykkes derfor i højere grad med den del af brobygning, der foregår i egen indsats end i arbejdet med at skabe den tværsektorielle overgang til civilsamfundet.

Kapitel 9: Civilsamfundets brobyggende arbejde

I det følgende kapitel undersøges de frivillige og ansatte i civilsamfundets brobyggende arbejde med at **inkludere deltagere, have kontakt til det offentlige og lave følgeskab til deres civilsamfundstilbud** for at understøtte borgernes deltagelse. Formålet er at forstå, hvor brobygning lykkes og udfordres for de frivillige og ansatte i civilsamfundet. Kapitlet baserer sig på besvarelser fra frivillige og ansatte i civilsamfundet.

Civilsamfundet skaber rummelige og let tilgængelige fællesskaber

I spørgeskemaet til civilsamfundsorganisationerne, angiver de ansatte og frivillige i høj grad (87%), at lykkes med modtagelsen af nye deltagere i deres tilbud. Næsten ingen (3%) angav, at modtagelsen af nye deltagere ikke var en relevant opgave.

En frivillig uddyber, hvorfor civilsamfundet er særligt gode til at tage imod nye deltagere:

”Vi får ikke penge for at være der, men er der, fordi vi har lyst og brænder for sagen – og det kan folk mærke!”

Frivillig i civilsamfundet

En anden frivillig uddyber dog også, at der kan være en plan for den gode modtagelse, som kan forsvinde i hverdagens vaner, så man ikke får fulgt op på nye deltagere efter den indledningsvise modtagelse:

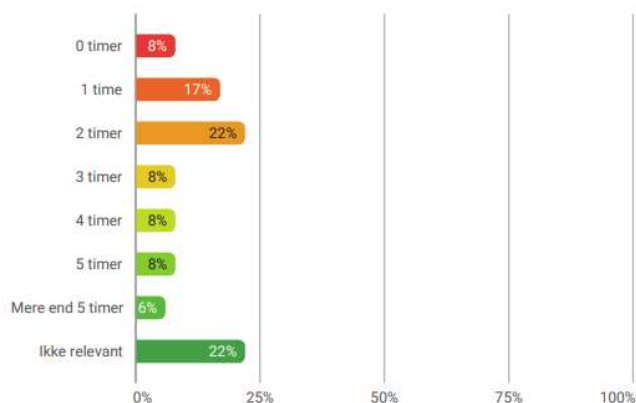
” Vi har en plan for den gode modtagelse af nye deltagere, men jeg mener ikke, den er tilstrækkelig.

Planen er, at alle er velkomne til at møde op og prøve at være med. Men så snart man er budt velkommen, sker der ikke mere. Så falder vi frivillige tilbage i vores vante rutiner og ”glemmer” at der er en ny.”

Frivillig i civilsamfundet

De ansatte og frivillige i civilsamfundet bruger typisk 1-2 timer om ugen på at tage imod nye deltagere, hvor de ansatte typisk bruger lidt flere timer end de frivillige.

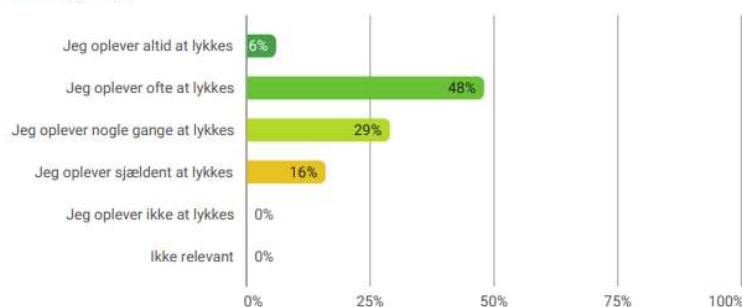
Hvor mange timer bruger du om ugen på at modtage og inkludere nye medlemmer i dit tilbud?

Halvdelen lykkes med kontakten til de offentlige indsatser, men mange mener ikke, det er en relevant opgave

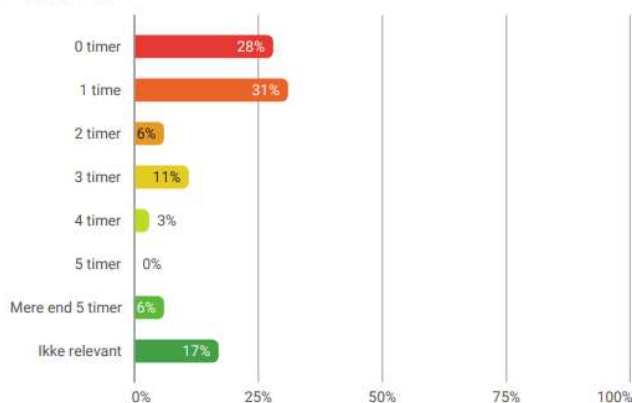
Blandt de adspurgte ansatte og frivillige i civilsamfund oplever over halvdelen (54%) at lykkes med kontakten til og samarbejdet med medarbejdere i det offentlige om brobygning. Hver femte adspurgte (18%) af frivillige og ansatte betragter det dog ikke som en relevant opgave.

I hvor høj grad oplever du at lykkes med kontakten til medarbejdere i det offentlige om brobygning?

De ansatte og frivillige i civilsamfundet bruger typisk 0-1 time ugentligt på kontakten med medarbejdere i det offentlige, hvor de ansatte typisk bruger lidt flere timer end de frivillige.

Hvor mange timer bruger du om ugen på at være i kontakt med medarbejdere i det offentlige om brobygning?

En ansat i civilsamfundet fortæller, at kontakten til medarbejdere i det offentlige er vigtig, da det understøtter det gensidige kendskab og fremmer samarbejdet på tværs:

”Vi har brug for at være mere i kontakt med hinanden, så vi ikke bare har hørt om hinanden, men KENDER hinanden. Ellers ender vi bare med at køre solo”

Ansats i civilsamfundet

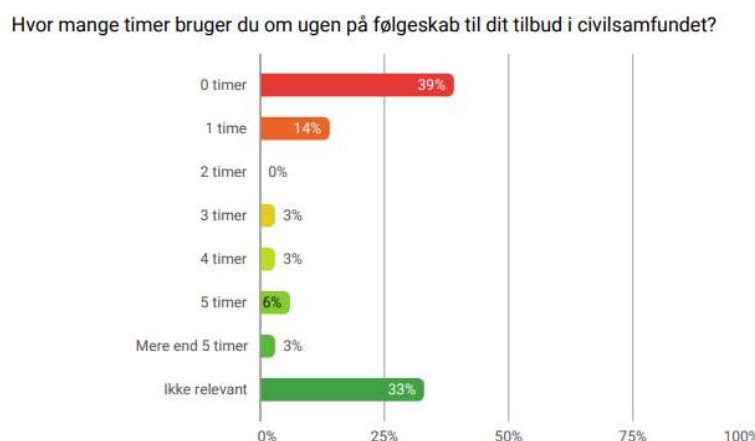
Halvdelen lykkes med følgeskab til deres civilsamfundstilbud, men en tredjedel anser det ikke som relevant

I spørgeskemaet til ansatte og frivillige i civilsamfundet oplever halvdelen (50%) ofte at lykkes med følgeskab til deres civilsamfundstilbud, dvs. med at følge borgere fra de offentlige indsatser til deres

tilbud og understøtte dem i at blive inkluderet i tilbuddet. Hver tredje adspurgte (32%) af frivillige og ansatte ser ikke følgeskab til deres tilbud som en relevant opgave.

Blandt de ansatte og frivillige i civilsamfundet bruges der typisk 0 timer ugentligt på at lave følgeskab til deres civilsamfundstilbud, hvor de frivillige bruger flere timer end de ansatte.

Tidsforbruget uddybes af en frivillig, der fortæller at følgeskab er en opgave, vedkommende mener burde varetages af de offentlige medarbejdere:

”Jeg drømmer om, at de offentlige medarbejdere får bedre mulighed for at prioritere følgeskab af borgerne til vores tilbud og en bedre forståelse for hvad vi laver. Som frivillig sætter jeg mig ikke ind i det professionelle arbejde med f.eks. at følge borgerne på vej, som burde ligge hos dem”

Frivillig i civilsamfundet

Det, der træder frem, er, at de ansatte og frivillige i civilsamfundet i høj grad oplever at lykkes med at inkludere nye deltagere i deres tilbud, men kun halvdelen oplever at lykkes med kontakten

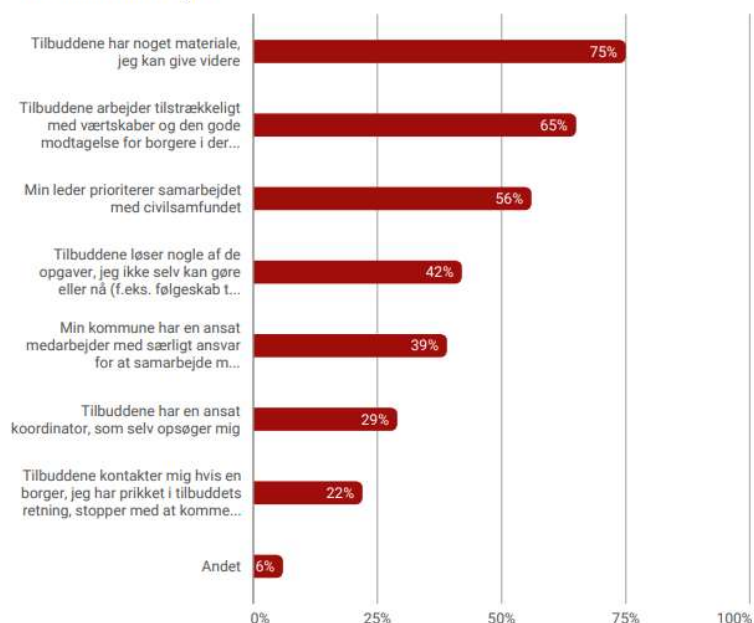
til det offentlige og følgeskab til deres civilsamfundstilbud. Mange af de frivillige og ansatte i civilsamfundet oplever heller ikke, at disse opgaver er relevante for deres arbejde i deres civilsamfundstilbud. Ligesom medarbejderne i §82 (jf. kapitel 8) oplever de ansatte og frivillige derfor at lykkes med den del af brobygning, der foregår i deres eget tilbud, men at det er svært at skabe overgangen fra det offentlige til civilsamfundet.

Kapitel 10: Vigtige forudsætninger for brobygning

I det følgende kapitel undersøges de forudsætninger for brobygning, §82-medarbejderne og civilsamfundet angiver skal være til stede for, at de kan lykkes med brobygning fra §82 til civilsamfundet. Der findes et **overlap** mellem nogle af de forudsætninger, §82 og civilsamfundet mener, skal være til stede for, at brobygning kan lykkes i praksis, mens der også er **forskellige opfattelser** af andre. Formålet er at forstå, hvilke rammer der skal være på plads for, at brobygning kan lykkes. Kapitlet er baseret på besvarelser fra §82-medarbejdere og frivillige og ansatte i civilsamfundet.

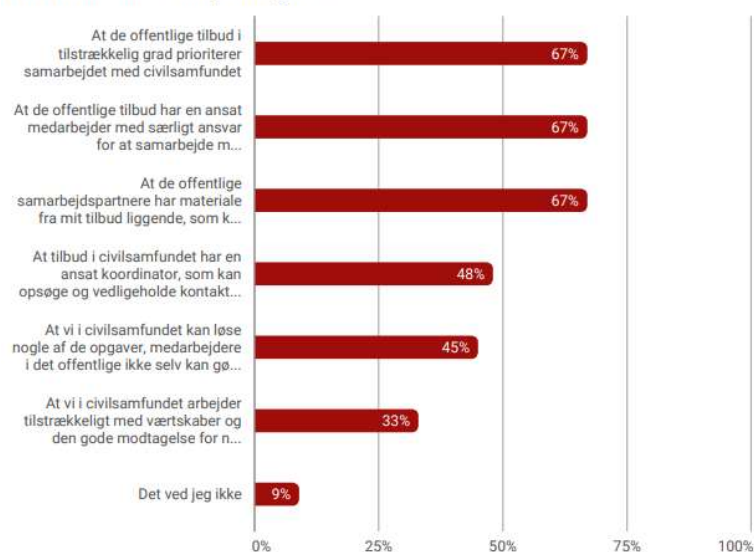
De adspurgte §82-medarbejdere angiver især adgangen til tilbudsmateriale fra civilsamfundet (75%), civilsamfundets arbejde med at tage ordentligt imod og inkludere nye borgere i deres tilbud (65%) og ledelsesmæssig prioritering i §82 (56%) som væsentlige forudsætninger for brobygning.

Hvad oplever du er de vigtigste rammer for, at samarbejdet med tilbud i civilsamfundet kan lykkes?

Civilsamfundsorganisationerne angiver ligeledes de offentlige medarbejderes adgang til tilbudsmateriale fra civilsamfundet (67%) og offentlig prioritering af brobygning (67%) som vigtige forudsætninger for, at brobygning mellem det offentlige og civilsamfundet kan lykkes. Derudover angiver de også at offentlige brobygningstovholdere er en forudsætning for brobygning (67%), dvs. kommunalt ansatte medarbejdere med særligt ansvar for brobygning til civilsamfundet.

Hvad oplever du er de vigtigste rammer, der skal være til stede for, at samarbejdet med tilbud i det offentlige kan lykkes?

Overlap af vigtige forudsætninger for brobygning mellem §82 og civilsamfundet

§82-medarbejderne og de ansatte og frivillige i civilsamfundet anser **adgangen til tilbudsmateriale** og **offentlig prioritering i form af ledelsesopbakning** som væsentlige forudsætninger for at lykkes med brobygning mellem de offentlige indsatser og civilsamfundet.

Adgang til tilbudsmateriale

Den mest angivne forudsætning for brobygning blandt medarbejderne i §82 og de ansatte og frivillige i civilsamfundet er medarbejdernes adgang til tilbudsmateriale, såsom foldere.

En erfaringsekspert sætter ord på, hvorfor adgangen til foldere er en vigtig forudsætning for brobygning:

”Jeg savner indbydende og uddybende beskrivelser, hvor jeg kan læse mere om tilbuddene og som er lette at få fat i. Ofte forstår jeg ikke, hvordan jeg overhovedet skal begynde at tage det første skridt til civilsamfundet. Det virker overvældende overhovedet at prøve.”

Erfaringsekspert

Indsatsernes prioritering af brobygning

Den næste vigtige forudsætning for brobygning, som angives af mange §82-medarbejdere og i høj grad af civilsamfundsorganisationerne, er behovet for, at indsatserne tydeligt prioriterer samarbejdet med civilsamfundet.

En medarbejder i §82 beskriver vigtigheden af, at ledelsen sætter retningen for brobygning:

”For at brobygning kan lade sig gøre, kræver det at ledelsen siger, at vi skal prioritere at investere tid i at etablere og fastholde samarbejdet med civilsamfundsområdet”

Medarbejder fra §82

Forskellige opfattelser af vigtige rammer for brobygning

§82-medarbejderne og de ansatte og frivillige i civilsamfundet har til gengæld også forskellige opfattelser af, hvad der er vigtige forudsætninger for brobygning. For §82 er det en forudsætning at **civilsamfundet arbejder aktivt med den gode modtagelse**, mens det for civilsamfundet er en forudsætning, at de offentlige indsatser har **kommunale brobygningstovholdere**, dvs. kommunalt ansatte medarbejdere med særligt ansvar for brobygning til civilsamfundet.

Civilsamfundets modtagelse

En forudsætning for de adspurgte §82-medarbejderes brobyggende arbejde er, at civilsamfundet arbejder med den gode modtagelse af nye deltagere i deres tilbud. Blandt de ansatte og frivillige i civilsamfundsorganisationerne anser kun hver tredje til gengæld den gode modtagelse som en væsentlig forudsætning for, at brobygning kan lykkes.

En medarbejder fra §82 fortæller, hvorfor den gode modtagelse i civilsamfundet er vigtig for §82:

”Jo mere opsøgende og imødekommende et civilsamfundstilbud er, og jo mere de hjælper med ’forankringen’ af borgerne i deres tilbud, jo bedre lykkes vi med at støtte borgerne i at deltage i civilsamfundet”

Medarbejder i §82

Det er derfor vigtigt for §82-medarbejdernes brobyggende arbejde, at civilsamfundet lykkes med at inkludere de borgere, som §82-medarbejderne støtter i at deltage i civilsamfundet.

Kommunale tovholdere for brobygning

En af de vigtigste forudsætninger angivet af de adspurgte i civilsamfundet for, at de kan lykkes med brobygning, er, at de offentlige indsatser har medarbejdere med tydeligt ansvar for at varetage samarbejdet med civilsamfundet. Til sammenligning mener under halvdelen af §82-medarbejderne, at det er vigtigt for, at brobygning kan lykkes i praksis. En ansat i civilsamfundet beskriver, hvorfor det er vigtigt at vide, hvem der har ansvaret for brobygning:

”Det fungerer godt, når det er tydeligt, hvem i indsatserne der har ansvaret for kontakt og samarbejde med civilsamfundet. Så ved jeg, hvem jeg skal gå til og samarbejde med”

Ansæt i civilsamfundet

Hos civilsamfundet er det derfor vigtigt, at det er tydeligt hvem man skal samarbejde med i de offentlige indsatser i form af tovholdere, der arbejder med at skabe den tværsektorielle overgang fra de offentlige indsatser til civilsamfundet og varetager de offentlig-civile samarbejder.

Det, der træder frem, er, at §82-medarbejdernes adgang til tilbudsmateriale fra civilsamfundet er en vigtig forudsætning for det brobyggende arbejde, som kan bistå i at binde de offentlige indsatser og civilsamfundet sammen. Derudover er det vigtigt, at §82 aktivt og tydeligt prioriterer samarbejdet med civilsamfundet. Det er også betydningsfuldt for §82-medarbejderne, at civilsamfundet formår at tage imod og inkludere de deltagere, som medarbejderne brobygger til civilsamfundet, mens det for civilsamfundet er et behov, at indsatserne har medarbejdere, som har særligt ansvar for at varetage de offentlig-civile samarbejder.

Kapitel 11: Konklusion og perspektivering

Denne rapport har undersøgt, hvad der fremmer og udfordrer brobygning til civilsamfundet i samarbejdet mellem §82 og civilsamfundet i hele landet. I dette kapitel samles op på de væsentligste konklusioner og fremtidige udviklingspunkter i arbejdet med brobygning.

Brobygning er vigtigt, men vanskeligt i praksis

Selvom alle er enige om, at brobygning fra det offentlige til civilsamfundet er vigtigt, lykkes det langt fra altid at støtte borgerne i at blive deltagere i civilsamfundet.

For borgerne betyder det, at de risikerer ikke at blive en del af et fællesskab, hvor de kan være sammen med andre i ligeværdigt og gensidigt samvær og dermed træde ud af deres rolle som 'psykisk sårbar':

"Jeg savnede fællesskab og havde brug for at udvide min horisont. Det var rart at få sparring og se mine udfordringer fra forskellige vinkler. Jeg er taknemmelig over alle de tilbud, der findes, hvor man kan være sammen med andre. De frivillige ildsjæle yder en KÆMPE indsats!"

Erfaringsekspert

For §82 og civilsamfundet betyder det samtidig, at de ikke lykkes med at støtte borgerne i at vende tilbage til en almindelig hverdag med fællesskaber og uden behov for kommunal støtte:

"Det er vigtigt at vi lykkes med at bygge bro til civilsamfundet, da livet altså leves UDE af kommunen. I §82 skal vi kun være kortvarige gæster i borgernes liv."

Medarbejder i §82

§82 giver borgerne håb på at deltagelse i civilsamfundet er muligt

Det, der bl.a. gør brobygning mellem §82 og civilsamfundet vanskeligt, er, at selvom borgerne savner fællesskab, er det svært at tage skridtet til deltagelse alene, da borgerne er usikre på, om de vil kunne passe ind og mangler overskud til at prøve. Medarbejderne i §82 prioriterer derfor at støtte borgernes deltagelse i civilsamfundet ved at præsentere dem for civilsamfundet, afhjælpe

deres bekymringer og give dem håbet og troen på, at det kan lykkes at blive en del af et fællesskab, hvilket de fleste medarbejdere i §82 oplever at lykkes med.

I arbejdet med at give borgerne troen på, at det er muligt at deltage i civilsamfundet, træder det også i noget omfang frem, at medarbejderne kan komme til at agere gatekeepers for borgernes vej ud i civilsamfundet. Flere medarbejdere, der angav, at de præsenterede borgerne for civilsamfundet i første samtale, uddybede, at de først præsenterede civilsamfundet, når de skønnede, at borgerne var 'klar' til at deltage i civilsamfundet og når medarbejderne havde et relevant tilbud til dem.

Der tegner sig derfor et billede af, at §82-medarbejderne lykkes med at støtte borgerne i at tro på, at deltagelse i civilsamfundet er muligt, men at det ikke nødvendigvis er alle borgerne, der får tilbudt muligheden for at deltage i civilsamfundet. Det er dog vanskeligt i denne rapport at konkludere entydigt, hvorvidt medarbejderne ender som gatekeepers og vil derfor være et centralt emne at undersøge yderligere.

Civilsamfundet lykkes med at skabe inkluderende rammer for nye deltagere

Civilsamfundet prioriterer i deres ende, at lykkes med at understøtte nye deltagere i at blive en del af deres tilbud ved at skabe inkluderende rammer, der gør det let og rart at ankomme og blive en del af tilbuddene. Det fremtræder dog også, at selvom der i civilsamfundet er fokus på at skabe inkluderende rammer, så er det fortsat svært for nye deltagere at træde ind i civilsamfundet og blive en del af de etablerede fællesskaber. Samtidigt angiver de offentlige medarbejdere i §82, at det er en væsentlig forudsætning i §82's brobyggende arbejde, at civilsamfundet lykkes med at tage imod deltagere i deres fællesskab, og det er derfor et fortsat vigtigt fokus for civilsamfundet at arbejde med at skabe inkluderende og rummelige fællesskaber.

Overgangen fra §82 til civilsamfundet er vanskelig at skabe

Der hvor både §82 og civilsamfundet oplever at brobygning fra det offentlige til civilsamfundet er svært, er, når det handler om at skabe overgangen for borgerne fra §82 til civilsamfundet, dvs. understøtte borgerne i at bevæge sig fra de offentlige indsatser og ind ad døren i civilsamfundet.

Kun halvdelen af medarbejderne i §82 oplever at kende til mulighederne i deres lokalområde, ligesom kun halvdelen oplever at lykkes med at understøtte borgernes deltagelse i civilsamfundet

ved at følge dem til civilsamfundet. Det samme træder frem hos civilsamfundet, hvor halvdelen oplever at lykkes med at være i kontakt med medarbejdere i det offentlige og med at følge borgerne fra de offentlige indsatser til deres civilsamfundstilbud.

Der tegner sig derfor et billede af, at det i høj grad er overgangen mellem de offentlige indsatser og civilsamfundet i form af gensidigt kendskab, kontakt samt følgeskab til civilsamfundet, der er vanskeligt at lykkes med i praksis for at understøtte borgernes deltagelse i civilsamfundet. Det er et problem, da erfaringseksperterne angav, at det især var vigtigt at have talt med nogen i civilsamfundstilbuddet før de deltog første gang og at de fik følgeskab til tilbuddet, så de ikke skulle møde op alene. Det er derfor en vigtig opgave, som halvdelen af §82-medarbejderne og civilsamfundets frivillige og ansatte ikke oplever at lykkes med.

Hvem skal stå for overgangen fra §82 til civilsamfundet?

Det rejser samtidig et spørgsmål om, hvad der så er vigtigt for, at overgangen fra §82 til civilsamfundet kan lykkes i praksis. De ansatte og frivillige i civilsamfundet har det største kendskab til deres egne tilbud, men ofte lykkes §82 og civilsamfundet ikke i arbejdet med at formidle den viden til hinanden. Samtidigt mener mange af civilsamfundets ansatte og frivillige ikke, at det er en relevant opgave at være i kontakt med medarbejdere i de offentlige indsatser, eller lave følgeskab til deres civilsamfundstilbud. Mange i civilsamfundet efterspørger dermed, at de offentlige indsatser får medarbejdere, der kan prioritere at skabe overgangen fra §82 til civilsamfundet og varetage de offentlig-civile samarbejder.

Selvom det ikke er muligt at konkludere entydigt, tyder det på, at det også er betydningsfuldt for borgerne ikke at ende i en rolle som 'psykisk sårbar', når de begynder at deltage i civilsamfundet, hvilket kan være en risiko, hvis følgeskabet udføres af kommunale medarbejdere. De ansatte og frivillige i civilsamfundet peger f.eks. på, at de oplever, at borgerne deltager i deres tilbud, fordi de gerne vil føle sig 'normale' frem for 'psykisk sårbare', og en medarbejder i §82 har bl.a. sat ord på, hvordan borgerne gør sig mange tanker om, hvordan de vil blive set på, hvis de deltager i civilsamfundet:

"Mine borgere er ofte bekymrede for, om de kan komme til at møde nogle, de kender. De vil ikke ses på som psykisk sårbare, og gør sig mange tanker om, hvorvidt de andre i tilbuddet har det

værre end dem, og de derfor ikke vil optage en plads eller har det bedre end dem og derfor ikke føler, der er plads til dem”

Medarbejder i §82

Hvis medarbejderne følger borgerne til civilsamfundet, risikerer borgerne at ende i en rolle som ’psykisk sårbar’, der skal hjælpes, hvilket kan gøre det vanskeligt at træde ind i nye sociale relationer.

Der fremtræder derfor en udfordring for hvordan overgangen for borgerne fra indsatserne til civilsamfundet skal finde sted i praksis. Borgerne er i indsatserne sammen med medarbejderne, og det er derfor lettere for medarbejderne at følge til civilsamfundet, end hvis der først skulle skabes kontakt til frivillige og ansatte i civilsamfundet og derefter koordineres et følgeskab med borgeren. Samtidig kender mange medarbejdere ikke nok til mulighederne i civilsamfundet, da det bedste kendskab til civilsamfundstilbuddene er hos de frivillige og ansatte i tilbuddene, hvor mange til gengæld ikke anser arbejdet med at skabe overgangen fra kommunen til deres tilbud som en relevant arbejdsopgave.

Arbejdet med at understøtte borgernes vej fra indsatserne til civilsamfundet risikerer dermed at falde mellem to stole, da mange i både §82 og i civilsamfundet oplever, at det er svært at støtte borgerne i overgangen mellem kommune og civilsamfund.

Hvad skal fylde mindre i §82, hvis §82-medarbejderne skal prioritere brobygning mere?

Der tegner sig dog også et billede af, at mange medarbejdere i §82 samtidig oplever, at det er vanskeligt at finde den nødvendige tid til det brobyggende arbejde inden for rammerne af §82:

”Tilbud i civilsamfundet ligger typisk uden for almindelig arbejdstid. Så hvis borgerne skal følges de første par gange i et forløb, så kræver det særskilt aftalte med ledelsen og arbejde på tidspunkter, der er dyrere for min leder. Så det er selvkært ikke noget der er muligt særlig lang tid ad gangen.”

Medarbejder i §82

Medarbejderne i §82 bruger typisk kun kort tid på at lære civilsamfundets muligheder at kende, og på at lave følgeskab til civilsamfundets tilbud med borgerne i deres forløb. Det er derfor ikke noget, der i særlig stor grad fylder i medarbejdernes hverdag. Det rejser spørgsmålet om, hvad medarbejderne i så fald skal prioritere at gøre mindre af, hvis brobygning til civilsamfundet skal fylde mere i §82-medarbejdernes arbejde. Skal de afsætte mere tid til det brobyggende arbejde, kræver det, at den tid går fra noget andet. Det er dog ikke muligt i denne rapport at give et bud på, hvad der ville skulle fylde mindre, hvis det brobyggende arbejde skulle fylde mere for medarbejderne.

Forudsætninger for brobygning

§82-medarbejderne og civilsamfundets ansatte og frivillige har til gengæld en række forudsætninger for brobygning, som kan være et afsæt for at styrke det brobyggende arbejde. De ser et behov for, at det afklares hvor ansvaret for brobygning ligger i §82-indsatserne, i form af f.eks. medarbejdere med særligt ansvar for brobygning, og at der er tydelig ledelsesopbakning til at brobygning skal prioriteres i §82. Derudover efterspørges der let og tilgængelig adgang til tilbudsmateriale, der kan binde §82 og civilsamfundet sammen samt at civilsamfundet prioriterer at lykkes med at modtage nye deltagere i deres tilbud.

Behov for nye prioriteter i det brobyggende arbejde

Øges prioriteringen af den tværsektorielle overgang for borgerne fra §82 til civilsamfundet ikke, risikerer borgerne at få troen på, at det er muligt at blive en del af nye fællesskaber, men selv være ansvarlige for at opsøge dem og når derfor måske aldrig frem til civilsamfundets fællesskaber. Der er derfor brug for at prioritere nye brobygningsopgaver, og herunder især arbejdet med følgeskab med borgerne fra indsatserne til civilsamfundet. Sker det ikke, risikerer medarbejderne at blive livsvarige følgesvende frem for gæster i borgernes liv.

Rapportens konklusion illustreres i en samlet brobygningsmodel på den følgende side.

Faktorer for brobygning

Vejen til deltagelse

§82 —►	Overgangen —►	Civilsamfundet
Give håb og tro på deltagelse <i>"Borgerens tro på, at det faktisk er muligt at blive en del af et nyt fællesskab, er altafgørende og en forudsætning for at få borgeren ud i samfundet igen. Tror borgeren på det, er det meget nemmere at se muligheder frem for begrænsninger. Så kan vi både arbejde med at følge til civilsamfundet og invitere til samarbejde."</i> Medarbejder i §82	Gensidig kontakt og kendskab <i>"Vi har brug for at være mere i kontakt med hinanden, så vi ikke bare har hørt om hinanden, men KENDER hinanden. Ellers ender vi bare med at køre solo"</i> Ansæt i civilsamfundet Følgeskab <i>"Borgerne er ofte ængstelige ved at skulle møde noget nyt alene i civilsamfundet, men det kan vi løse sammen, hvis vi går med borgerne til tilbuddet. Så er det lettere for dem at tage skridtet og blive en del af nye fællesskaber"</i> Medarbejder i §82	Den gode modtagelse <i>"Vi får ikke penge for at være der, men er der, fordi vi har lyst og brænder for sagen – og det kan folk mærke!"</i> Frivillig i civilsamfundet

Forudsætninger for det brobyggende arbejde

§82	Begge	Civilsamfundet
Kommunale tovholdere for brobygning <i>"Det fungerer godt, når det er tydeligt, hvem i indsatserne der har ansvaret for kontakt og samarbejde med civilsamfundet. Så ved jeg, hvem jeg skal gå til og samarbejde med"</i> Ansæt i civilsamfundet	Ledelsesopbakning <i>"For at brobygning kan lade sig gøre, kræver det at ledelsen siger, at vi skal prioritere at investere tid i at etablere og fastholde samarbejdet med civilsamfundsområdet"</i> Medarbejder fra §82 Adgang til tilbudsmateriale <i>"Jeg savner indbydende og uddybende beskrivelser om civilsamfundstilbuddene. Ofte forstår jeg ikke engang, hvor jeg skal møde op. Det virker overvældende at prøve."</i> Erfaringsekspert	Civilsamfundets modtagelse <i>"Jo mere opsøgende og imødekomende et civilsamfundstilbud er, og jo mere de hjælper med 'forankringen' af borgerne i deres tilbud, jo bedre lykkes vi med at støtte borgerne i at deltage i civilsamfundet"</i> Medarbejder i §82

Tak til

En stor tak skal lyde til de mange medarbejdere, frivillige, ansatte og erfaringseksperter i hhv. §82 og civilsamfundet, der har afsat tid til at besvare spørgeskemaerne og dele deres erfaringer om arbejdet med brobygning. Jeres erfaringer er nødvendige for, at vi sammen kan lykkes med brobygning i fremtiden! Derudover skal lyde en stor tak til de mange §82-ledere og civilsamfundsorganisationer, der har hjulpet med at distribuere spørgeskemaerne. Også tak til §82-medarbejdere, ansatte, frivillige og erfaringseksperter i civilsamfundet, der afsatte tid til at uddybe deres arbejde med brobygning.

Tak til §82-netværket og Christian Buskjær Christensen fra Substans i at bistå i distributionen af spørgeskemaerne til §82, og give sparring på dens udformning.

Tak til Bjarke Solkær fra Grib København i Københavns Kommune, Ida Anhøj Soelberg fra Mød Mig i Rødovre Kommune, Mo Dorthea Nørgaard fra Peer-Partnerskabet, Boris Lauritzen og Line Seier Madsen fra Outsideren i Københavns Kommune for yderligere kvalificering af spørgeskemaerne til civilsamfundet og sparring. Tak til Kathrine Toftkær Larney fra Bolig- og Beskæftigelsesenheden i Københavns Kommune for sparring om det brobyggende arbejde

Litteraturliste

- ⁱ KL (2017). *Styring af det specialiserede voksenområde – værktøjer og cases*. Link: <https://www.kl.dk/media/17016/styring-af-det-specialiserede-voksenomraade.pdf>
- ⁱⁱ Ankestyrelsen (2020). *Kommunernes brug af servicelovens §§82 a-c om forebyggende hjælp og støtte til voksne*. Link: <https://ast.dk/publikationer/kommunernes-brug-af-servicelovens-ssss-82-a-c/@@download/publication>
- ⁱⁱⁱ Rambøll Management Consulting (2017). *Bedre Hverdagsliv – resultater fra 15M-puljen I: Socialstyrelsen (red.), Partnerskaber og samarbejder mellem det offentlige og civilsamfundet*. Link: <https://viden.sl.dk/media/8951/partnerskab-og-samarbejder-mellem-det-offentlige-og-civilsamfundet-stoette-til-mennesker-med-psykiske-vanskeligheder.pdf>
- ^{iv} Dreier, O. (2015). *Conduct of Everyday Life: Implications for Critical Psychology I: Højholt, C. og Schraube, E. (red.), Psychology and the Conduct of Everyday Life*. London: Routledge.
- ^v Mørck, L. L. (2019). *Marginalisering overskrides i fællesskab I: Görlich, A., Pless, M., Katznelson, N og Graversen, L. (red.), Ny udsathed i ungdomslivet. 11 forskere om den stigende mistrivsel blandt unge*. København: Hans Reitzels Forlag.
- ^{vi} Rambøll Management Consulting (2017). *Respekt og fælles forståelse – det bæredygtige samarbejde I: Socialstyrelsen (red.), Partnerskaber og samarbejder mellem det offentlige og civilsamfundet*. Link: <https://viden.sl.dk/media/8951/partnerskab-og-samarbejder-mellem-det-offentlige-og-civilsamfundet-stoette-til-mennesker-med-psykiske-vanskeligheder.pdf>
- ^{vii} Topor, A., Dag Boe, T. og Beate Larsen, I. (2022). *The Lost Social Context of Recovery Psychiatrization of a Social Proces. Frontiers in Sociology, 7*.
- ^{viii} Vive (2018). *Din Indgang – Et nyt tilbud*. Link: <https://www.vive.dk/media/pure/10820/2305258>
- ^{ix} Vive (2018). *Inklusion og deltagelse af sårbare borgergrupper i samskabende arenaer*. Link: <https://www.vive.dk/media/pure/11231/2309741>
- ^x Vive (2021): *Styrkelse af samarbejdet mellem frivillige og kommuner gennem uddannelse – en afdækning af behov og efterspørgsel*. Link: <https://www.vive.dk/media/pure/15916/5295594>
- ^{xi} Nørregaard, D. (2017). *Slip frivilligheden løs! Muligheder og udfordringer i samarbejdet med frivillige I Socialstyrelsen (red.), Partnerskaber og samarbejder mellem det offentlige og civilsamfundet*. Link: <https://viden.sl.dk/media/8951/partnerskab-og-samarbejder-mellem-det-offentlige-og-civilsamfundet-stoette-til-mennesker-med-psykiske-vanskeligheder.pdf>